

Інноваційна модель публічних бібліотек для ОТГ чи індивідуальна модель закладу оновленого типу так чи інакше спрямована на якісний рівень обслуговування населення громад із урахуванням індивідуальних потреб користувачів: доступ до інформаційних ресурсів бібліотеки (в тому числі і відкритий доступ до електронних баз даних), професійний супровід користувача у відповідності до його потреб і запитів, широкий спектр пропозицій пізнавально-дозвіллевих подій (презентації, зібрання, лекції, творчі вечори, інтелектуальні ігри, виставки, акції, ярмарки, клуби за інтересами, краєзнавчі години тощо), облаштування простору для індивідуального проведення часу та групових форм взаємодії, а також майданчики для дітей. Варто наголосити, що сучасна публічна бібліотека – інклюзивна, мультикультурна, екологічна, естетична і виступає активним суб'єктом системи соціальних комунікацій, що освоює нові шляхи виховного впливу [2].

Також варто зазначити, що шляхи реалізації виховного потенціалу публічних бібліотек в умовах пандемії перейшли у віртуальний простір. Книга і бібліотека як чинник формування цінностей у своїй промоції, більш активно ніж попередньо, адаптувалася до віртуального каналу культурної, виховної та освітньої комунікації [1].

Сучасні публічні бібліотеки покликані створити умови для виховання та самовиховання, розвитку та саморозвитку громадян протягом життя, соціалізації населення, сприяти адаптації до нових умов життя шляхом забезпечення якісного спектру професійних послуг та гуртування демократичного суспільства.

Список використаних джерел

1. Медведєва В.М. Книга в культурі України: сучасний дискурс : практикум. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 76 с.
2. Зими́на І. В. Руководство для учебных заведений по разработке плана стратегического маркетинга в области подготовки управленческих кадров. URL: <https://studfiles.net/preview/1099596/> (дата звернення: 09.11.2021).
3. Чотири простори бібліотеки: модель діяльності. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/594/> (дата звернення: 09.11.2021).

Алла КІСЬ

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ВИШИВКИ

Українська народна вишивка є прадавнім видом декоративно-ужиткового мистецтва. Вишивка використовується в українському народному побуті насамперед на одязі, переважно на жіночих та чоловічих сорочках. Крім того, вишивка поширена на предметах побуту, таких як рушники, скатертини, наволочки, тощо.

Інтерпретація поняття «українська вишивка» є досить широким – це і один з видів народного декоративного мистецтва українців; і орнаментальне або сюжетне зображення на тканині, шкірі, виконане різними ручними або машинними швами; і один із найпоширеніших видів рукоділля українських жінок і, зокрема, дівчат [4].

Композиційне вирішення української вишивки відзначається безмежною фантазією та колоритом. І все ж у ньому переважають стрічкові, букетні та вазонні композиції. За етнографічними особливостями вишиванки відрізняються регіональними відмінностями. Більше того, українські вишиванки мають один стиль, загальний для всіх країв, тому їх легко впізнати серед вишитих сорочок інших народів – слов'янських і неслов'янських. На Поліссі, Волині, Бойківщині були відомі архаїчні екземпляри, зазвичай одного кольору.

Щодо орнаментики, то геометричні мотиви поширені на Гуцульщині, Поділлі, Полтавщині, а стилізовані рослинні мотиви характерні для Побужжя, Волині, Поділля,

Буковини. Більш натуралістично-мальовниче трактування вишивки притаманне Київщині і особливо Полтавщині.

Кольори українських вишиванок загалом відомі в обмеженій кількості та гармонійних поєднаннях. Найчастіше використовуються чорний і червоний або чорний, червоний і жовтий. Іноді також додають зелений і синій. Срібні, золоті та сірі нитки використовуються рідко. Загалом, багатство кольорів збільшується з півночі на південь.

Особливі мотиви використовували для чоловічих сорочок, інші – для жіночих та дитячих. Різні мотиви для старших і молодших людей. Чудові мотиви та кольори для рушників та скатертин, для повсякденних, весільних та траурних речей.

Вишивка – це не лише майстерний витвір золотих рук народних майстрів, а й скарбниця вірувань, звичаїв, обрядів, духовних прагнень, інтелекту українського народу. Численні орнаментальні зображення тварин, птахів, рослин, дерев, квітів стверджують, що наші предки їх обожнювали, опоетизували природу не лише у фольклорі, а й у декоративно-прикладному мистецтві. Наприклад, своєрідним оберегом, який оберігав людину від злих сил, були рушники, на яких були вишиті зображення голубів, півнів, коней, хрестів тощо.

Важливою була й семантика кольорів (червоний – кохання, світло, боротьба; чорний – смуток, нещастя, горе, смерть; зелений – весна, оновлення, життя тощо). Сонячні знаки, схематичні фігури Сонця, Охоронців, Дерев життя, вишиті на тканині, є ще одним свідченням глибокого шанування наших предків Сонця, Матері, як могутньої, святої, життєдайної основи всього сущого.

Крім того, вишивка як національна традиція сприяла формуванню терпіння та почуття прекрасного у дівчат і жінок. Дівчині потрібно було вишити гарну сорочку, хустку, весільні рушники. Одяг, вишитий своїми руками, був одним із головних показників працьовитості молодій жінки. Вишивка сьогодні живе, розвивається, збагачується новими аспектами. Сьогоднішня українська вишиванка є результатом неповторної духовної та матеріальної еволюції нашого народу. Протягом багатьох століть українська вишивка відображає думки та настрої людини, красу доквілля, її мрійливі надії на краще майбутнє, людську віру, захисну символіку речей, позначених дотиком голки та нитки.

Проаналізувавши педагогічну, методичну та періодичну літературу, ми можемо зробити висновок, що метою професійного навчання є забезпечення можливостей для рівного доступу молоді до здобуття професійної підготовки, неперервної освіти впродовж усього життя, виховання особистості, здатної до самореалізації, професійного зростання й мобільності в умовах реформування сучасного суспільства [1–3].

Нами було визначено, що вишивка є найпоказовішим видом мистецтва, який має широкі аналогії в культурі інших народів; є мистецтвом всенародним і інтернаціональним за своєю суттю, тому повинно бути донесене до молодого покоління у привабливому вигляді. У вишивці через віки була пронесена і збережена колективна народна мудрість, художня пам'ять, естетичні ідеали краси.

Методика навчання старшокласників української народної вишивки має свої особливості. Зокрема, нами у практичній діяльності встановлено, що саме під час навчання старшокласників особливостям композиції виробів, оздоблених українською народною вишивкою, доцільним є використання сучасних інформаційних технологій, нових методів навчання, інтерактивних засобів навчання. Це значно сприятиме підвищенню рівня знань старшокласників. Відповідно, буде підвищуватися обізнаність молоді з правдивими звичаями та традиціями українського народу.

Список використаних джерел

1. Коберник О. М. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: навч.-метод. посібник / за заг. ред. О. М. Коберника, Г. В. Терещука. Умань : СПД Жовтий, 2008. 212 с.
2. Кудря О. В. Вишивка як засіб прилучення молоді до надбань національної культури. *Генеза полотняного літопису у творчості майстра народного мистецтва Олександри Великодної* : матеріали наук.-практ. конф. (Полтава, 23 квітня 2014 р.) / упоряд. і ред. В. П. Титаренко. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. С. 59–63.
3. Титаренко В. П. Методика викладання декоративно-прикладної творчості. Полтава, 2004. 249 с.
4. Титаренко В. П. Полтавська традиційна вишивка: минуле і сучасне (виховний аспект): навч.-метод. посіб. Полтава : Верстка, 2000. 136 с.

Оксана СОСНЕНКО

КОМУНІКАЦІЇ В РОБОТІ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ СУЧАСНОЇ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

В умовах реформування освітньої галузі, що пов'язане з ухваленням Закону України «Про фахову передвищу освіту» змінюється суспільний та професійний запит і на управлінські якості керівника фахового коледжу. Важливими рисами для керівника такого закладу освіти стають толерантний підхід в управлінському спілкуванні, висока комунікативна компетентність та вміння встановлювати ділові й доброзичливі стосунки при здійсненні управлінської взаємодії зі стейкхолдерами. Успіх фахового коледжу залежить від багатьох чинників, але в першу чергу він забезпечується вмінням керівника побудувати ефективну комунікацію із представниками внутрішнього та зовнішнього середовища.

Розуміння важливості спілкування, значущості комунікативної компетентності керівників закладів освіти в процесі здійснення управління було визначено ще українським філософом Г. Сковородою, який вважав, що «життєвий успіх людини залежить не стільки від її різнобічних здібностей та талантів, скільки від ставлення до інших людей, від працьовитості, доброчесності, сумлінності, уміння володіти собою, спілкуватися» [1].

Сьогодні сучасні дослідники відзначають глобальну кризу освіти, що супроводжується порушенням гармонії між культурою і ментальністю та призводить до руйнації існуючої парадигми освіти, дестабілізації освітніх систем і, як наслідок, – зниження соціальної активності особистості. Все це зумовлює необхідність організації професійної підготовки керівників закладів фахової передвищої освіти у сфері розвитку в них комунікативних умінь, що є невід'ємною складовою їх управлінської компетентності.

Сам процес активізації комунікативного потенціалу в особистісно-професійну структуру передбачає розвиток цілого комплексу традиційних вмінь і навичок керівника закладу освіти, таких, як: уміння виявляти ініціативу в спілкуванні та вибудовувати емоційний контакт з учасником спілкування; уміння управляти своїм емоційним настроєм; уміння і навички розуміти стан іншої людини; уміння вибудовувати свій позитивний імідж в особі співрозмовника; вміння вчасно переключити розмову на погоджувальне спілкування тощо.

Проведений аналіз наукових джерел в рамках теми дослідження свідчить, що особливим видом комунікативної взаємодії є така, що має місце серед учасників освітнього процесу. Це управлінська взаємодія, яка виступає особливим видом суспільних відносин, і яка залежать від індивідуальних особливостей учасників